

- na czele zarządu stanął Paul Spiegel, a następnie Erich Wiesner. Dało to możliwość szybkiego napływu Niemców. W końcu maja było ich 24,5 tys., a w połowie 1945 r. już około 83 tys.
- 19 maja 1945 r. - władze polskie musiały po raz pierwszy opuścić miasto.
- 9 czerwca polski Zarząd Miasta powrócił do Szczecina.
- 19.06.1945 r. władze polskie musiały ponownie opuścić Szczecin.
- 28 czerwca Józef Stalin zdecydował, że Szczecin obejmie polska administracja.
- **5.07.1945** r. decyzję o statusie Szczecina podjął Józef Stalin, co spowodowało że, miasto ostatecznie zostało przejęte przez administrację polską od sowieckiej komendantury. Oficjalna uroczystość przekazania miasta administracji polskiej, odbyła się w siedzibie radzieckiego wojennego komendanta miasta płk. Aleksandra Fiedotowa, czyli w obecnym gmachu Urzędu Miasta.
- 5 lipca w chwili przejęcia Szczecina mieszkało w nim oficjalnie 1578 Polaków i ok. 80 tys. Niemców.

oprac. kół. Zygmunt Krasnodębski

---- * ----

POLSKIE ORGANIZACJE TURYSTYCZNE

- > **15.VI. 1946** 1. oddział Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, w Stargardzie Szcz, prezes E. Górecki;
- > 23.VIII.1946 oddział w Szczecinie, prezes S. Twardo;
- > 23.V.1947 zarząd Okręgu PTK w Szczecinie;
- > 23.V.1947 oddział Miejski Szczecin p. B. Czwojdziański;
- > 27.V.1948 II krajowy zjazd **PTK** w Szczecinie;
- > 15.XII.1950 po połączeniu org.:

Polskie Towarzystwo Turystyczno - Krajoznawcze.

oprac. mp2025

**P O L S K I
S Z C Z E C I N**

80

lat

**Polskie Organizacje
TURYSTYCZNE
na Pomorzu Zachodnim**

PTTK ROS 2025

80 LAT POLSKIEGO SZCZECINA

– HISTORIA, KTÓRĄ WARTO POZNAĆ –

W 2025 roku Szczecin obchodzi **80. rocznicę swojego przyłączenia do Polski**. To doskonała okazja, aby spojrzeć na historię miasta i przypomnieć sobie, jak wyglądała jego droga do współczesności.

Dzieje miasta sięgają wczesnego średniowiecza, kiedy to, na przełomie VII/VIII, słowiańskie plemię **Wkrzan** założyło osadę na dzisiejszym Wzgórzu Zamkowym. Początkowo była to typowa osada rolników i hodowców, jednak wraz z rozwojem handlu i rzemiosła przebudowano ją do grodu.

W X wieku Szczecin nosił nazwę *Sadżin*. W 1243 r. otrzymał prawa miejskie. Historia miasta nie była monotonna. W pewnym okresie należał do Polski - w strukturze Księstwa Zachodniopomorskiego.

Po wojnie trzydziestoletniej (1618 – 48), Szczecin przypadł Szwecji, która w 1720 roku utraciła miasto na rzecz Prus. W okresie wojen napoleońskich był okupowany przez Francuzów.

Wiek XIX to okres rozwoju przemysłu (przede wszystkim stoczniowego), transportu kolejowego oraz – od zniesienia statusu twierdzy w 1873 – dynamicznej rozbudowy miasta.

Od 14 do 20 marca 1945 r. trwały ciężkie walki o wschodnie dzielnice Szczecina. 25 kwietnia 1945 roku miasto opuścił ostatni Gauleiter Szczecina i Pomorza Franz Schwede-Coburg

26 kwietnia 1945 r. Szczecin zajęła Armia Czerwona, a już 2 dni później przybył do niego pierwszy polski prezydent – Piotr Zaremba, który stanął na czele Tymczasowego Zarządu Miasta.

30 kwietnia na maszt na Wałach Chrobrego została wciągnięta biało-czerwona flaga. Wówczas to, w Szczecinie przebywało 200 Polaków i ok. 6 000 Niemców. Początkowo przyszły status miasta był niepewny, Szczecin stał się areną politycznych rozgrywek, nastąpił napływ do miasta ludności niemieckiej, której liczebność wzrosła z 6 do 24 tysięcy.

Władze polskie oficjalnie przejęły kontrolę nad miastem

5 lipca 1945 roku, co uznaje się za datę przyłączenia do Polski.

Ostateczne uregulowanie sprawy przynależności Szczecina do Polski nastąpiło jeszcze później, w wyniku konferencji poczdamskiej (17 lipca – 2 sierpnia 1945). Polska administracja przejęła miasto z wyłączeniem portu, który w całości pozostawał w rękach sowieckich do 1947 roku (w części nawet do 1955 roku). Był to początek trudnej odbudowy i zasiedlania Szczecina przez Polaków przybyłych z różnych części kraju.

W 1945 roku Szczecin był miastem **w ruinie** – ponad **70%** zabudowy było zniszczone, a infrastruktura praktycznie nie istniała. Jednak dzięki determinacji nowych mieszkańców i władz rozpoczęła się mozolna odbudowa, która z biegiem lat przekształciła miasto w jedno z najważniejszych centrów przemysłowych i portowych w Polsce.

Dziś Szczecin to dynamicznie rozwijająca się metropolia,

która przyciąga inwestorów, turystów i studentów.

KALENDARIUM MIASTA SZCZECIN OD WYZWOLENIA DO PRZEJĘCIA MIASTA

- w marcu 1945 r. Szczecin (wtedy Stettin) został przez dowództwo niemieckie ogłoszony twierdzą.
- marzec 1945 - Dąbie było wrotami do twierdzy Szczecin, walki o Dąbie trwały 10 dni – zdobyto go 20.03.1945 r.
- od 14/15. do 26 kwietnia 1945 walki trwały o lewobrzeżną część miasta, zakończone jej zajęciem 26.04.1945 r. przez 65. Armię I Frontu Białoruskiego, dowodzoną przez gen. Pawła Batowa.
- 26.04.1945 r - władzę w mieście Szczecin objął sowiecki komendant wojenny płk Aleksander Fiedotow.
- 28. 04.1945 r. przybył do miasta przedstawiciel Rządu Tymczasowego, a później oficjalny prezydent miasta - Piotr Zaremba.
- Piotr Zaremba stanął na czele polskiego zarządu miasta 30.04. przejmując gmach dawnej rejencji (ob. Urząd Wojewódzki) na nie zniszczonych Wałach Chrobrego. Szczecin liczył 6 tys. Niemców i ok. 200 Polaków. W ciągu 2 tyg. przyjechało jeszcze 4,2 tys. polskich osadników.
- 5.05.1945 r. sowiecki komendant wojenny Aleksander Fiedotow, powołał w mieście niemiecki zarząd miasta.